

Ocena
dorobku naukowego dr Hanny Schreiber
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Dr Hanna Schreiber jest absolwentką Uniwersytetu Warszawskiego. Ukończyła w tej Uczelni trzy kierunki studiów: w 2005 roku na Wydziale Prawa i Administracji uzyskała tytuł magistra nauk prawnych, w rok później ukończyła studia na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych oraz realizowane w ramach Międzywydziałowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych w zakresie historii sztuki w 2010 roku. To szeroka i spójna koncepcja studiów humanistycznych a dokonany przez Habilitantkę tak bogaty wybór kierunków studiów nie wydaje się przypadkowy. Niewątpliwie jest to przejaw zainteresowań problematyką społeczno-polityczną i kulturową, co w połączeniu z wiedzą uzyskaną na Wydziale Prawa Administracji daje wiedzę prawniczą, istotną w procesie badań nad zjawiskami i procesami przemian cywilizacyjnych w świecie, w którym kultura stała się przejawem miękkiej siły w polityce państwa i jako taka stanowi wartość w budowaniu jego wizerunku. Jest także istotnym narzędziem w kreacji polityki zagranicznej państwa.

Potencjał intelektualny, jaki dr Hanna Schreiber gromadziła w trakcie studiów uczestnicząc w seminariach i spotkaniach naukowych, fascynacja osobowościami naukowymi Uczelni i klimat, jaki temu towarzyszył uformował sylwetkę badaczki dociekliwej, głęboko refleksyjnej i – co jest ważne w pracy naukowej - otwartej na wyzwania cywilizacyjno-kulturowe. Swoje pasje naukowe Habilitantka mogła realizować aplikując na studia doktoranckie. Te ostatnie ukończyła w 2012 roku obronioną pracą doktorską pt. *Świadomość międzykulturowa w operacjach wielonarodowych sił wojskowych* napisaną pod naukowym kierunkiem prof. dr hab. Grażyny Michałowskiej. Warto podkreślić, iż w ocenie dyplomów magisterskich jak i pracy doktorskiej Habilitantki sięgnięto po formułę *cum laude*, eksponując tym samym ich duże wartości poznawcze.

Uzyskanie stopnia naukowego dr nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, przede wszystkim jednak wysoka ocena pracy doktorskiej oraz dorobku naukowego uzyskanego w trakcie studiów doktoranckich otwierało przed Habilitantką możliwość zatrudnienia w Uczelni, zwiększając szansę rozwoju i kontynuacji pasji naukowych;

początkowo jako specjalista naukowo-techniczny a od 2014 roku jako adiunkt na Wydziale Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Ocena osiągnięć naukowo – badawczych

dr Hanny Schreiber w związku z rozpoczętą procedurą habilitacyjną

Ocena dorobku naukowego Habilitantki zostanie przeprowadzona zgodnie z wymogami określonymi w art. 16 p. 1. i 2. Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym w związku z art. 33 ust. 2 Ustawy z d. 18 marca 2011 r. o zmianie Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym, oraz zapisami Ustawy z 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w związku z art. 219 ust. 2 a i b oraz art. 265 ust. 9 pkt. 1 i 2 cyt. Ustawy.

Przywołane zapisy Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. (art.16 p. 1. i 2.) definiują kryteria ocenne dorobku naukowego w procedowaniu o nadaniu stopnia doktora habilitowanego jako „osiągnięcie naukowe albo artystyczne” stanowiące „znaczný wkład w rozwój określonej dyscypliny zaś Ustawa 20 lipca 2018 r. w art. 219 p. 2 lit. a i b oraz p. 3 wskazuje na ich ilościowe kryteria stwierdzając, iż dorobek naukowy oceniony jako osiągnięcie naukowe albo artystyczne” stanowiące „znaczný wkład w rozwój określonej dyscypliny” obejmuje co najmniej:

- a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b lub
- b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. lub
- c) Punkt 3 Ustawy z lipca 2018 r. podkreśla aktywność naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej, jako ważny element oceny całościowego dorobku.

Kierując się powyższymi kryteriami dr Hanna Schreiber jako osiągnięcie naukowe wynikające z zapisów przywołanej Ustaw z 14 marca 2003 roku Habilitantka wskazała cykl 13

publikacji naukowych na które składają się: 1 monografia *Koncepcja „sztuki prymitywnej”*. *Odkrywanie, oswojania i udomowienie Innego w świecie Zachodu*, (Wyd. UW, Warszawa 2012), 12 artykułów zamieszczonych w czasopismach naukowych (krajowych i zagranicznych) oraz rozdziałach prac zbiorowych, których była współredaktorką i współautorką. Publikacje te ukazały się w okresie po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych w zakresie nauki o polityce. Podkreślam w recenzji tę okoliczność bowiem jest ona ważną przesłanką w ocenie wartości naukowej całościowego dorobku dr Hanny Schreiber ewidencjonowanego w prowadzonych badaniach, swobody w wykorzystywaniu szerokiego instrumentarium jakie daje teoria w nauce o polityce i stosunkach międzynarodowych, umiejętności poruszania się po tej niezwykle skomplikowanej materii, poprawności metodologicznej, zwartości konceptualnej dorobku oraz aktywności naukowej (o zasięgu krajowym i międzynarodowym).

Tytułem osiągnięcia w rozumieniu cytowanej Ustawy jest - we wskazaniu Habilitantki – *Kultura* „...jako przedmiot analizy w stosunkach międzynarodowych”(s. 5 Autoreferatu), jej miejsce, znaczenie, rola i funkcje w stosunkach międzynarodowych, w budowaniu tożsamości dyscypliny oraz szerokiego spektrum sposobów jej badania. Wskazując na *Kulturę* jako przedmiot analizy w stosunkach międzynarodowych swoje rozważania Autorka wskazuje na 3 wymiary w których staje się ona centralnym punktem prowadzonych badań. Są to:

- wymiar teoretyczno-metodologiczny,
- wymiar prawno-międzynarodowy oraz
- polityczny.

Spojrzenie z tak szerokiej i różnorodnej perspektywy na *kulturę* jest – jak odczytuję deklaracje zawarte w tekstach analitycznych i Autoreferacie - konsekwencją świadomości wzrastającego znaczenie czynnika kulturowego w stosunkach międzynarodowych, zwłaszcza na etapie postępującej globalizacji. To spojrzenie potwierdza także pasję i potrzebną w pracy naukowej, determinację w poszukiwaniu nowych podejść, nowych interpretacji, nowego spojrzenia i narracji tego, czym ten fenomen jest dzisiaj „tu i teraz”.

We Wprowadzeniu do prezentacji dorobku poddanego ewaluacji Autorka eksponuje założenia badawcze istotne na etapie konceptualizacji i operacjonalizacji procesu problemu. Obejmują one m.in. rozstrzygnięcia dotyczące pojęć, stosowanych metod, teoretycznych odniesień i dyscyplin stanowiących dla podjętego problemu swoiste pole badawcze. To ważne. Dobrze sformułowane są przesłanką prowadząca do osiągnięcia założonego celu badawczego.

W projekcie dr H. Schreiber jest nim próba spojrzenia na *kulturę* w dwóch ujęciach: w pierwszym badania obejmują warstwę poznawczą samego pojęcia „kultura”, jego ontologicznej materii, konceptualizowanej i operacjonalizowanej w ramach teorii polityki i teorii w nauce o stosunkach międzynarodowych. Drugie ujęcie to spojrzenie na *kulturę* jako zjawisko i proces obecny w przestrzeni poznawczej innych dyscyplin i niepaństwowych uczestników stosunków międzynarodowych. Ta perspektywa badawcza wynika z tezy głównej sformułowanej w autorskiej projekcji wedle której *Kultura* „staje się coraz istotniejszym, a w związku z tym coraz bardziej szczegółowo konceptualizowanym i operacjonalizowanym /.../elementem współczesnych trendów w stosunkach międzynarodowych...”. (s. 9).

To dość oczywiste założenie. Kultura nie tylko może ale - coraz bardziej staje się - przedmiotem zainteresowań innych badaczy jak kulturoznawcy, politolodzy i przedstawiciele nauki o stosunkach międzynarodowych. Jest na pewno wdzięcznym tematem badań. Świadczy o tym dobitnie literatura naukowa poświęcona kulturze, refleksji o jej znaczeniu w cywilizacyjnym rozwoju ludzkości. Zbiory w archiwach i muzeach oraz opracowania naukowe w tym zakresie są całkiem bogate. Świadczy o tym także bogaty dorobek naukowy Habilitantki w tym obszarze. Zatem wybór przedmiotu badań, jaki wskazała dr H. Schreiber znajduje uzasadnienie we wzrastającej atrakcyjności poznawczej tego co składa się na nieostre pojęcie „kultura”, jego znaczenie w kształtowaniu relacji międzyludzkich, atrakcyjności poznawczej i jej wartości procesach przemian, jakie obserwujemy w różnych regionach świata, cywilizacjach, państwach i systemach międzynarodowych.

Jak podkreślono wyżej na cykl 13 publikacji wybranych przez Habilitantkę jako prace reprezentatywne dla Jej dorobku naukowego składają się monografia *Koncepcja „sztuki prymitywnej”*. *Odkrywanie, oswajania i udomowienie Innego w świecie Zachodu*, wydanej w 2012 r. przez WUW, 2 artykuły opublikowane w zagranicznych czasopismach naukowych i 10 tekstów zamieszczonych w pracach zbiorowych, w których jest także współredaktorką. On też stanowi zasadniczy materiał do oceny jakościowej dorobku naukowego, walorów poznawczych i potencjału eksplanacyjnego. Jego analiza pozwoli odpowiedzieć na podstawowe w tym procesie pytanie: czy stanowi on „osiągnięcie naukowe albo artystyczne” wnoszące „znaczący wkład w rozwój określonej dyscypliny”? (tutaj nauki o stosunkach międzynarodowych).

Ocena dorobku naukowego: metodologiczne i teoretyczne ramy analizy

Dorobek naukowy dr Hanny Schreiber opublikowany po uzyskaniu stopnia naukowego doktora wskazuje na konsekwentne „zagospodarowywanie” obszarów badawczych których wspólnym mianownikiem stają się „kultura”, jej znaczenie we współczesnych stosunkach międzynarodowych, wpływ na charakter i dynamikę przemian w świecie oraz status nauki o stosunkach międzynarodowych jako autonomicznej dyscypliny akademickiej.

Przedłożone do oceny publikacje z tego okresu naukowego wyraźnie wskazują na systematycznie wzbogacany warsztat naukowy badaczki, wzrastającą świadomość wartości, jaką daje wiedza naukowa w procesie poznania świata społecznych zjawisk i procesów, mechanizmów w nim obecnych. Coraz więcej w przygotowywanych tekstach pytań istotnych dla zgłębienia wiedzy o fenomenie kultury i kulturowych determinantach w stosunkach międzynarodowych i nauce, źródłach jej stałej obecności w świecie, powodach dla których staje się inspirującą ale także nierzadko wyniszczającą hekatombą. Nieprzypadkowo zatem w publikowanych tekstach wybijają się rozważania o teoretycznej zawartości, próby porządkowania pojęć, kategorii pozostających w centrum rozważań. Ma to wprowadzić do analizy ład narracyjny. Przede wszystkim jednak uporządkowany system kategoryjny. Jego czytelność stanowi jedną z ważniejszych przesłanek wiarygodności prowadzonych badań, nadawania im wymiaru poznania naukowego, którego elementem jest języki i stosowane metody. Jest to ważne założenie, w szczególności gdy badacz operuje na tak wrażliwym materiale jak świat kulturowy, społeczny i polityczny. Jak podkreślono wyżej w recenzji Habilitantka, mając na uwadze złożoność przedmiotu badań, bogatą i różnorodną materię stanowiącą jego zawartość Habilitantka zaproponowała analizę prowadzoną w 3 wymiarach; teoretyczno-metodologicznym, prawno-międzynarodowym i polityczno-społecznym. To dobry wybór na etapie operacyjnym. W tym podejściu do badań widzę próbę oryginalnego podejścia do problemu, ożywienia dyskursu w obrębie dyscypliny a może nowych teoretycznych inspiracji.

Omówienie wymiaru teoretyczno-metodologicznego cyklu publikacji naukowych jakie przedłożono do oceny zawarte w Autoreferacie wypełniają rozważania związane z ontologicznym i epistemologicznym charakter publikacji autorstwa Hanny Schreiber. Autorka znaczącą część rozważań poświęca refleksji wskazującej na złożoność i wieloznaczność pojęcia, jego hybrydowego charakteru, co zakłada *a vista* różnorodność metod badawczych i podejść teoretycznych, interdyscyplinarność w procesie poznania w przeświadczeniu, iż w

naukowej narracji i naukowej wiedzy ważne jest świadomość tego, co się bada, co jest przedmiotem dociekań do prawdy (ontologiczny aspekt) oraz świadomość tego, jak prowadzone są badania, jakimi metodami, jakie „naukowe oprzyrządowanie” (aspekt epistemologiczny) wykorzystuje badacz po to, aby nie zakończył się on w fazie deskrypcji.

Wyeksponowanie „kultury”, pojęcia wieloznacznego w rozumieniu istoty tego co kryje się w bogatym systemie znaków komunikowania się jako przedmiotu badań, formatowanych na różne sposoby kodów komunikacyjnych mówiących o specyfice podmiotów będących nośnikami ich kulturowych wartości jest ze wszech miar zasadne. Refleksja nad językiem stosowanym w badaniach nad kulturowymi zjawiskami, nad materialnym i niematerialnym dorobkiem kulturowo-cywilizacyjnym prowadzonymi przez różnorodne naukowe środowiska i podmioty zinstytucjonalizowane jest niezbędną częścią procesu konceptualizacji badań prowadzonych, rozstrzygnięcie co do pojęć kluczowych na tym etapie, relacji między pojęciami obecnymi w przestrzeni analitycznej, by w fazie ich operacjonalizacji móc przełożyć je na weryfikowalne zjawiska i procesy obecne w przestrzeni kulturowej poddawanej analizie. Chodziło więc o to, aby móc jednoznacznie wskazać, czy kultura staje się coraz istotniejszym elementem współczesnych trendów w stosunkach międzynarodowych i nauce o stosunkach międzynarodowych. Wyróżnienie wymiaru teoretyczno-metodologicznego jako wyjściowego w tym procesie jest więc oczywiste. Przede wszystkim umożliwia swobodę poruszania się w kolejnych 2 zadeklarowanych przestrzeniach; prawno-międzynarodowej polityczno-społecznej, bez ryzyka nieczytelności narracji i jej małej wartości ekspanacyjnej.

Teoretyczno-metodologiczna refleksja jako punkt wyjścia w prowadzonych przez Habilitantkę badaniach pozwalają przybliżyć rozumienie otaczającego nas świata, wartości jakie dla jego „stanu” ma kultura a precyzja w definiowaniu pojęć w pracach naukowych jest ważnym elementem ładu poznawczego, tego co się bada oraz jak, jakimi metodami. Teoriopoznawczy charakter badań, jak i użyteczność, wynikające z odpowiedniego doboru narzędzi badawczych, są tymi kryteriami, które określają nasz stosunek do kultury i charakter wiedzy jaką badacz zdobywa i prezentuje. Nie rozwijając dalej wątku wartości, jaką daje wiedza naukowa o kulturze w każdym segmencie życia społecznego i w każdej fazie cywilizacyjnego rozwoju warto pamiętać, iż podnosi wartość poznawczą przedmiotu poddanego naukowej „obróbce”, tj. takiej przy której posługujemy się pojęciami właściwymi dla danej dyscypliny i obszaru badań oraz sięgamy po określone metody i techniki badawcze. W przypadku badań nad kulturą jest to szczególnie złożony proces. Wskazuje na to między

innymi dyskursywny z istoty teoretyczno-metodologiczny wymiar badań. Niejednoznaczność pojęcia „kultura” i nieograniczona mozaika komponentów określających jej istotę i rolę w szeroko rozumianych stosunkach międzynarodowych oraz w nauce o stosunkach międzynarodowych czy wskazana heterogeniczność przedmiotu badań sprawiają, iż „...nie sposób jej jednoznacznie i w sposób zadawalający dla wszystkich zdefiniować, określić, opisać” pisze we Wprowadzenie do monografii (np. *Kultura w stosunkach międzynarodowych. Zwrot kulturowy*, t.1, (H. Schreiber, G. Michałowska (red.) WUW 2013, s. 7).

Poszukiwania w tym obszarze wciąż trwają, poczynając od S. Pufendorfa z którym łączy się zastosowanie tegoż pojęcia do badań, symboliki tego co stanowi esencję kultury szeroko pojmowanej oraz kultur lokalnych oddających koloryty cywilizacyjnych przemian, przejawy materialnych i niematerialnych działań wyrażających dorobek kulturowy społeczeństw, cywilizacji, jednostki itp. Habilitantka jest jedną z tych badaczek dla których świadomość jej znaczenia i fascynacje jakie motywują do badań zorientowanych na wykazanie, iż zainteresowanie, to nie tylko konsekwencja atrakcyjności poznawania tego co nieznanne, obce, inne ale przede wszystkim wiedza, czym *kultura* była i jest w cywilizacyjnym rozwoju ludzkości.

Koncentracja uwagi na pojęciach, jakie stanowią oś narracyjną prowadzonych badań są w tym procesie niezwykle istotne. Nieprzypadkowo zatem w publikowanych tekstach dr H. Schreiber wybijają się rozważania o teoretycznej zawartości, próby porządkowania pojęć pozostających w centrum rozważań. Wprowadza to do analizy względnie uporządkowany system kategoryjny, tj. język i metodologiczna sprawność badacza. Jego czytelność stanowi jedną z ważniejszych przesłanek wiarygodności prowadzonych badań i nadawania im wymiaru poznania naukowego, różnego od wiedzy potocznej, irracjonalnej. Ma charakter teoretyczny, to znaczy bada nie tylko obserwowalne akty i zjawiska lecz dociera do głębszych mechanizmów rzutujących na zjawiska i procesy kulturowe pozostające w bezpośrednich relacjach z polityką, władzą, przemianami cywilizacyjnymi itp. Jest to ważne w szczególności gdy operujemy kulturowym fenomenem na tak wrażliwym materiale jak świat społeczny, polityczny, prawny. W sposób nieunikniony w procesie konstituowania przedmiotu, jego atrybutywności dokonujemy wyborów wartościujących a język w tym procesie odgrywa rolę szczególną tym bardziej, że jak pisze Habilitantka „Pojęcie kultury stało się tym samym pojęciem ksenogamicznym: takim które daje się stosować do różnych obszarów badań, przecinających dotychczas odgródzone pola badawcze” (*Religia jako element „zwrotu kulturowego” w stosunkach międzynarodowych* [w: *Religia w stosunkach międzynarodowych*,

A. M. Solarz, H. Schreiber(red.), WUW 2012, s. 57]. Wątek ten pojawia się także w artykule *Metoda etnograficzna w badaniu stosunków międzynarodowych – uwagi wstępne* zamieszczonym w czasopiśmie „Stosunki Międzynarodowe” z 2016 roku. Postrzegam zwarte w nim przemyślenia bardziej jako apel/wezwanie adresowane do przedstawicieli nauki o stosunkach międzynarodowych o zwrócenie uwagi na ofertę intelektualną jaką jest antropologia kulturowa i metoda etnograficzna. Poprzez „/.../ „wślizgnięcie się” w przestrzeń między stosunkami międzynarodowymi i antropologią kulturową ...” otwiera się możliwość – zachęca - wejście w nowe, niedoceniane obszary badań (s. 286).

Prowokacyjna i inspirująca do dyskusji w tej przestrzeni jest propozycja „przeniesienia kwestii antropologizacji stosunków międzynarodowych i związana z tą analizą próba udzielenia odpowiedzi na pytania o potencjalne kierunki zmian w uprawianiu nauki o stosunkach międzynarodowych...” . Autorka zawarła ją w 2 tekstach; w artykule *Zostańmy heretykami! Próba antropologizacji stosunków międzynarodowych* propozycja [w: *Kultura w stosunkach międzynarodowych. T.2 Pułapki kultury*, G. Michałowska, J. Nakonieczna, H. Schreiber, WUW2014, s. 293-316] oraz tekście zamieszczonym w czasopiśmie „Stosunki Międzynarodowe” [nr 1/t.52/2016]. Ostatni zwłaszcza tekst w większym stopniu poświęcony jest metodzie etnograficznej w badaniach nad stosunkami międzynarodowymi mającymi przełamywać zamknięte we „własnym polu badawczym” podziały nauk humanistycznych i społecznych oraz umożliwić odnalezienie metodologicznego klucza („fetysza” w konwencji Autorki) dla dyscypliny wokół której ogniskuje swoje badania. Równie złożoną i szczegółowo omawianą w publikacjach dr H. Schreider mają kolejne 2 pojęcia, ważne w narracji nad *kulturą*, zamysłem teoretycznych badań i złożoności samego przedmiotu. Pierwsze pojęcie to „zwrot kulturowy”, drugie „antropologizacja” kultury. Niewątpliwie mogą stanowić elementy ożywiające dyskusję. Nie wydaje się jednak, aby – o czym szczegółowej w kolejnych odsłonach recenzji dorobku – by stwarzały szansą na „usamodzielnienie” się nauki o stosunkach międzynarodowych i „przeformatowanie granic tradycyjnych dyscyplin wywodzących się z doświadczeń antropologii kultury” (s. 14 Autoreferatu).

Prezentowany projekt badawczy z antropologią kulturową i metodą etnograficzną intryguje z dwu powodów: po pierwsze, ze względu na wprowadzenie do dyskusji nad metodologią badań w nauce o stosunkach międzynarodowych pojęć z innych dyscyplin a „ksenogamia” jest pojęciem przynależnym do nauk biologicznych, co wymaga głębszego wyjaśnienia i ostrożności badacza. Jego bezkrytyczne przyjęcie rodzi pewne ryzyko. Może mianowicie zamiast wzbogacania ontologicznej przestrzeni badawczej w nauce o stosunkach

międzynarodowych „wprowadzić” doń różnego rodzaju wizjonerów sięgających po kulturę nade wszystko jako oręż i argument w walce o określone wartości”[W. J. Burkszta „Kultura Popularna”, 1(19)/008, s. 101].

Nie wdając się w analizę wielu interesujących przemyśleń jakie zawiera przywołany tekst w którym Autorka kusi „ofertą” antropologizacji stosunków międzynarodowych i atrakcyjnością poznawczą metody etnograficznej, wreszcie zafascynowanie samą ideą i atrakcyjnością metody etnograficznej w badaniach może wskazywać na nową przestrzeń analityczną. Czy jednak jest szansą na „uwolnienie” się nauki o stosunkach międzynarodowych od nauki o polityce przekonuje w tekście poświęconym *metodzie etnograficznej w badaniu „stosunków międzynarodowych* [w: „Stosunki Międzynarodowe” nr 1. , (t.52)2016, s. 289]. Proponując „sięgnięcie” po antropologiczne ukierunkowanie poszukiwań tożsamości dyscypliny Autorka nawiązuje wprost do art. R. Rosenberga z 2016 r. *International relations in the prison of political science* [w: „International Relations” 2016]. Zawołanie „zostańmy heretykami” w myśleniu o paradygmatach (podejściach) badawczych jest obecne w nauce o stosunkach – choć nie takim stopniu jak oczekuje Autorka. Nie wydaje się, aby spowodował szczególne ożywienie dyskursu. [w: *Zostańmy heretykami. Próba antropologizacji stosunków międzynarodowych* zamieszczonym w tomie 2 monografii *Kultura w stosunkach międzynarodowych. Pułapki kultury*]. Propozycja „antropologizacji” wydaje interesującą choć dość ryzykowną projekcją poszukiwania tożsamości nauki o stosunkach międzynarodowych. Może jednakowoż być dla niej szansą na osłabianie lęków przed wszystkim co obce, mało doświadczone, obudowane uprzedzeniami, wymagające szczególnej ochrony ze strony państwa, itp. kwestie [w: *Kultura w stosunkach międzynarodowych* t. 2...., s. 297/8). Warto więc prowokować.

Zadeklarowana w Autoreferacie różnorodność narzędzi i metod badawczych w istocie mówi o pluralizmie metodologicznym wskazującym na nieuniknioną stosowania różnych metod i podejść badawczych (z świadomością nierzadko odmiennych założeń ontologicznych i epistemologicznych – TLN). Przyjęty pluralizm metodologiczny w badaniu fenomenu jakim jest kultura w świecie sieciowych powiązań, współzależności, turbulencji, emergencji, implozji, nielinearności w jego przejawach jest jednym z możliwych wyborów. Na ogół wyraża ona potrzebę dialogu wielokulturowego z różnych perspektyw teoretycznych i metodologicznych. Wyraża także ponowoczesny klimat interpretacyjny, który nierzadko daje ciekawe rezultaty badań w nauce o polityce czy nauce o stosunkach międzynarodowych. Jednakowoż pluralizm metodologiczny to nie eklektyzm analityczny, któremu zdaje się być

przychylna Habilitantka (teksty zamieszczone w wykazie dorobku: 2a,3 10). Byłabym bardziej ostrożna niż czyni to Habilitantka w podkreślaniu wartości eklektyzmu naukowego jako jednej z metod pozwalającej na lepsze zrozumienie problemu badawczego (s. 10/11 Autoreferatu). Łączenie różnych teorii, doktryn, pojęć czy koncepcji w jedną całość w tekście ma sens tylko o ile jest poprzedzone ich dobrą znajomością i świadomym wyborem jednej z nich. W moim odczuciu eklektyzm wpisuje się bardziej w model twórczości kompilacyjnej, nie prowadzącej do nowej syntezy w badanym obszarze (zjawisk kulturowych im podobnych), a to nie wydaje się być celem, jaki wyznaczyła Habilitantka gromadząc materiały i tekstach poświęconych różnym „wymiarom” spojrzenia na ten ponadczasowy fenomen, zwłaszcza w jego prawnomiędzynarodowym i polityczno-społecznym wymiarze. O tym jak bardzo jest to złożona kwestia dr Hanna Schreiber pisze w monografii *Koncepcja „sztuki prymitywnej”. Odkrywanie, oswajania i udomowienie Innego w świecie Zachodu*. To publikacja „...z pogranicza teorii muzealnictwa, estetyki i dziejów myśli o sztuce...” bardziej lokowana w obszarze antropologii, historii sztuki i historii ogólnej, polityki. Autorka podejmuje tutaj próbę której odkodowywania „zachodnich” praktyk stosowanych - wobec tego co nazywa się „sztuką prymitywną”, jej wartościami definiującymi tożsamość twórców tejże sztuki, prób tworzenia na jej temat „białej mitologii” itp. W rozdziale I - dla narracji fundamentalnym - przenosi Czytelnika w długą, nierzadko bolesną drogę pokazującą jak „sztuka prymitywna” stała się sztuką lokowaną w pozaeuropejskimi obszarami kulturowymi (s. 37). Wyraźnie wybrzmiewa w niej fascynacja sztuką, jej najbardziej odległymi źródłami, bogactwem form i treści ale też ograniczeniami, fazami buntu i niezrozumienia w długiej podróży w której „sztuka prymitywna” stała się po prostu sztuką cenioną i docenianą.

W ocenie wartości poznawczej i konceptualnej publikacji naukowych autorstwa dr H. Schreiber ważnym elementem są wyraźnie sformułowane hipotezy robocze i pytania badawcze. Te dwa istotne komponenty wpływają na ocenę wartości poznawczej i konceptualnej każdej pracy naukowej. Hipotezy, jako istotne ogniwo postępowania badawczego to uogólnienie dotyczące przedmiotu badań, wyróżniające się oryginalnością i komunikatywnością w przekazie, wskazują na występowanie nowych, nieznanych aspektów badanych faktów, zjawisk czy procesów. Tak pojmowane ułatwiają wyjaśnienie zjawisk lub procesów poddanych naukowej „obróbce”. Pytania stawiane w procesie poznania wskazują na istotność podejmowanych problemów, ich usytuowanie w tym procesie oraz możliwość empirycznej ich sprawdzalności. Brak jednego z nich uniemożliwia (lub utrudnia) realizację założonego celu

badawczego. Teza główna sformułowana przez Autorkę przebrzmiewa we wskazanych do oceny 13 publikacjach. W pełnym brzmieniu mówi ona, iż „kultura” staje się coraz istotniejszym, a w związku z tym coraz bardziej szczegółowo konceptualizowanym i operacjonalizowanym (w tym formalizowanym w dokumentach prawnych) elementem współczesnych trendów w stosunkach międzynarodowych”(s. 9). Jej weryfikacja stała się „pierwotnym” i „ostatecznym celem badań...” (tamże).

Drugim ważnym komponentem w ocenie wartości poznawczej i konceptualnej publikacji naukowych są pytania. Ich brak uniemożliwia (lub utrudnia) ich realizację. Wskazują bowiem na istotność podejmowanych problemów oraz możliwość empirycznej sprawdzalności. Temu założeniu i jednocześnie celowi który motywuje do badań mają służyć 3 pytania:

- pierwsze dotyczy sposobów konceptualizacji pojęcia „kultura” w refleksji naukowej w stosunkach międzynarodowej,
- drugie wiąże się z operacjonalizacją pojęcia „kultury” przez innych jak państwowi uczestnicy stosunków międzynarodowych aktywnych w stosunkach międzynarodowych,
- trzecie ogniskuje się w badaniu nad obecnością kultury w stosunkach międzynarodowych i dynamiką prowadzonych badań.

Obie te wartości (teza i pytania) stanowią oś konstrukcyjną problemu badawczego podjętego przez Autorkę realizowanego i prezentowanego w przedłożonych do oceny publikacjach. Kolejność ustawionych wartości (1) „teza” – (2) „pytania badawcze” Nie do końca wydaje się przemyślane wyeksponowanie tezy przed pytaniami, przynajmniej z dwu powodów. Po pierwsze, pytania badawcze są jak mocny fundament, punkt wyjściowy w analizie obecności fenomenu kultury w stosunkach międzynarodowych zaś dowodzenie tezy/hipotezy najczęściej przeprowadza się stawiając pytania tak, aby odpowiedź na nie dawała podstawę i uzasadnienie jej prawdziwości. Po drugie, odpowiedź na nie w świetle prowadzonych badań pozwala potwierdzić sformułowaną tezę. Zatem w procesie pytania badawcze wyprzedzają formułowane tezy/hipotezy. Przy tej narracji weryfikacja „tezy głównej” o wzrastającym znaczeniu kultury we współczesnych stosunkach międzynarodowych „...rozumianych zarówno jako nauka jak i przestrzeń aktywności aktorów tychże stosunków” staje jednocześnie celem prowadzonych badań (s. 9 Autoreferatu). Sukcesem w badaniach i stawianych celach badawczych jednak wydaje się nie tylko jej potwierdzenie ale też jej falsyfikacja. Ekspozycja tezy jako elementu osi konstrukcyjnej dorobku – co zostało wyeksponowane w Autoreferacie

(s.9) może prowokować do pytania o wartość dowodową. Hipotezy, jako istotne ogniwo postępowania badawczego to uogólnienie dotyczące przedmiotu badań, wyróżniające się oryginalnością i komunikatywnością w przekazie, wskazują na występowanie nowych, nieznanych aspektów badanych faktów, zjawisk czy procesów. Tak pojmowane ułatwiają wyjaśnienie zjawisk lub procesów poddanych naukowej „obróbce”.

W warstwie ocennej dorobku naukowego ważnym elementem jest podejście badawcze wskazujące na preferencje teoretyczne Habilitantki. Rozumiem konstruktywistyczne preferencje w badaniach nad kulturą, zjawiskiem ulotnym, bogatym i wieloznacznym. Wydaje się ono najwłaściwszym z metodologicznego punktu widzenia wyborem. Jest szerokim, panoramicznym spojrzeniem na przestrzeń międzynarodową i stosunki międzynarodowe jakie się w niej „dzieją”, zjawiska i procesy społeczno - polityczne wymagające normatywnych struktur, regulacji i procedowania w innej jak np. realistyczna czy neorealistycznej przestrzeni ontologicznej. W tym ujęciu niematerialne byty i struktury mają znaczenie dla określania tożsamości uczestników stosunków międzynarodowych, ich interesy i wartości. Autorka pisze ze znanostwem i pasją o polityce i kulturze, o władzy jaką daje wiedza o świecie wierzeń i kultury, o jej nieprzemijającym znaczeniu dla trwania cywilizacji. Konstruktywizm bowiem odzwierciedla pluralizm kulturowo – cywilizacyjny oraz narastające zjawisko przepływu wartości i wzorców kulturowych. Te sfery/obszary stosunków międzynarodowych *sensu largo* pojmowanych przez wiele lat były traktowane jako nieistotne w badaniach, zbyt ulotne do budowania konstrukcji intelektualnych w poznawaniu rzeczywistości międzynarodowej. Z drugiej strony kultura była także traktowana bardzo instrumentalnie zaburzając wartości jakie kultura i sztuka wносиła do budowy tożsamości kulturowej słabszych społeczności nie dysponujących potencjałem wystarczającym do ich ochrony.

Zdefiniowane i dookreślone na poziomie możliwie precyzyjnym, na tyle na ile pozwala złożoność fundamentalnych dla recenzowanego dorobku naukowego pojęć i ich uwikłanych konotacji refleksja nad prawno- międzynarodowym wymiarem oraz polityczno-społecznym wypełnia znaczącą część dorobku naukowego Habilitantki.

W pierwszym Autorka zwraca uwagę na związki kultury z władzą i polityką. Dotyczy to w szczególności polityki państw obciążonych „kolonialną przeszłością” oraz instytucji międzynarodowych celem których jest tworzenie prawa międzynarodowego regulującego ten obszar stosunków międzynarodowych, stanie na straży ich przestrzegania i ochrony tych, których dobra kulturowe, sztuka były przedmiotem „kalkulacji” państw o głębokiej kolonialnej

przeszłości. Wymaga od polityków, społeczeństw, jednostek szczególnej „wrażliwości” i wysiłków by pokonać wiekowe zaszczości. Dotyczy to zwłaszcza państw, w których „kolonialne” obciążenie polityki ma długą i bolesną historię. W dużym stopniu to materia dla nauk prawnych oraz nauki o polityce.

Złożoność problemu wyrażają pytania na które w wielu swoich artykułach, ekspertyzach i dyskursie o kulturze Czytelnik odnajduje we wskazanych artykułach. W szczególności monografii *Koncepcja „sztuki prymitywnej” Odkrywanie, osvajanie i udomowienie Innego w świecie Zachodu*. Ilustrują to rozważania na temat „zwrotu” kulturowego w obszarze prawa międzynarodowego co wyrażają tworzone nowe normy prawno-międzynarodowe i ich implementacja do dorobku regulacji państw, tendencji jakie dominują w międzynarodowej polityce ochrony dziedzictwa kulturowego jakie ludzkość wniosła w swym długim trwaniu i prawno-międzynarodowej jego ochronie. To kwestie omawiane w takich artykułach jak *W stronę prawa do kultury? Zamieszczonym w pracy zbiorowej wydane z okazji 60-lecia konwencji haskiej i 15-lecia jej Protokołu II* [w: *Ochrona dziedzictwa kultury w czasie konfliktów zbrojnych w świetle prawa międzynarodowego i krajowego* (red. E. Mikos-Skuza, E. Sałaciński, WCEO, Warszawa 2015, *Commentary to the Article 18 of the 2003 UNESCO Convention* [w:] *Oxford Commentary of the 2003 UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage., Intangible Cultural Heritage and Soft Power....* [w:] *International Journal of Intangible Heritage*, vol. 12, s. 43-57, w pracach zbiorowych *Culture(s) in International Relations*. G. Michalowska, H. Schreiber (eds.) Peter Lang Verlag, 2016; *Intangible cultural heritage. Europe and the European Union: dangerous liaisons?* [w:] *Cultural Heritage in the EU: A Critical Inquiry*, Jakubowski A, Fiorentini F, Jaulers K. (eds.) Leiden-Boston 2019.

Pojawiające się w nich przemyślenia wskazują na swobodę w poruszaniu się w zawitych kwestiach prawa międzynarodowego, złożoności materii podlegającej regulacji i nowych, nowatorskich rozwiązaniach „miękkiego” prawa w postaci reżimów międzynarodowej ochrony dziedzictwa kulturowego ludzkości, wkładu państw i jednostek w zabezpieczenie jego wartości, bogactwa. Różnorodności. Są one nieobojętne także dla refleksji nad pojęciami kluczowymi w badaniu nad kulturą (o czym wcześniej w recenzji-TŁN) , relacji między poszczególnymi kategoriami, wskaźnikami ułatwiającymi ich precyzyjne definiowanie oraz zmiennymi, jakie pojawiają się w pogłębionych badaniach nad patologiami wciąż obecnymi w polityce zagranicznej państw i szerzej w stosunkach międzynarodowych. Do takich niewątpliwie należy koncepcja ludobójstwa kulturowego (*Cultural Genocide – Culturecide*:

An Unfinished or Rejected Project of International Law [w: *Culture(s) in International Relations*. G. Michałowska, H. Schreiber (eds.) Peter Lang . F/M, 2017]; *Commentary to the Article 18 of the 2003 UNESCO Convention* [w: *Oxford Commentary to the 2003 UNESCO Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage* Blake J. Lixinski L. (eds.), Oxford University Press].

Wymiar polityczno-społeczny to ostatni z 3 wymiarów, jakie stanowią pole badawczego zakreślone przez Habilitantkę w cyklu publikacji naukowych poddanych ocenie w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego. Płaszczyzną do refleksji jest spojrzenie na kulturę jako przedmiot badań, tożsamością kulturową grup społecznych, ich identyfikacją mierzalnymi i osadzonymi głęboko w pamięci, świadomości i praktykach jednostek czy większych zbiorowości zachowaniach, postawach, symbolice itp. traktując je jako element polityki kulturalnej państwa. Nierzadko zagadnienia te są traktowane jako ważny element budowania wizerunku państwa. Komponent *soft power* ułatwia strategię mającą „uatrakcyjnić” ten wizerunek a nierzadko „wypudrować” kolonialną jego przeszłość i praktyki wobec tego, co odmienne, inne, nie wpisujące się w „normy” świata które formułowały w nie tak odległej przeszłości. Piszę o tym między innymi w nowotarsko zaprezentowanym tekście *Patrymonilizacja w stosunkach międzynarodowych. Wybrane tendencje w międzynarodowej ochronie dziedzictwa kulturowego (2006-2009)* zamieszczonym w pracy zbiorowej opublikowanej z okazji 40-lecia Instytutu Stosunków Międzynarodowych UW *Tendencje i procesy rozwojowe współczesnych stosunków międzynarodowych*, Wyd. Scholar 2016). Obecność dr H. Schreiber w dyskusji na krajowych i międzynarodowych forach jest znacząca (*Intangible Cultural Heritage and Soft Power – Exploring the Relationship* [w: „*International Journal of Intangible Heritage*”, vol. 12/ 2017; *10 Remarks on 10th Anniversary of the Entry into Force of the 2003 Convention* [w: *International Journal of Intangible Heritage*”, vol.11/0127.

Publikacje naukowe spoza przedstawionego cyklu ocenianego w ramach wniosku
habilitacyjnego

Prezentacja dorobku naukowego Habilitantki nie byłaby pełna, gdyby nie zasygnalizowano prac w dorobku naukowym, nie wchodzących do cyklu 13 publikacji naukowych wymienionych jako stanowiące „znacznym wkład w rozwój określonej dyscypliny”. Perspektywę teoretyka – badacza obecnego w przestrzeni teoretycznej w nauce o stosunkach

międzynarodowych i doceniającego wartość naukowego backgroundu w tej dyscyplinie najlepiej oddaje zrealizowany w 2018 roku, wspólnie z Anną Wojciuk, projekt *Stosunku Międzynarodowe. Antologia tekstów źródłowych. Korzenie dyscypliny do 1989 roku*. „Naszą ambicją było - jak piszą Redaktorki tomu – skomponowanie zbioru tekstów „najwartościowszych” w dziedzinie stosunków międzynarodowych, tekstów pozwalających zrozumieć idee które ukształtowały tę dyscyplinę, wciąż stanowią o jej specyfice ale i wielkiej złożoności materii w jakiej „się dzieją”.

Wymieniam tę pozycję spoza publikacji jako „ważne” dla dyscypliny dzieło z dwu powodów: pierwszy to zawartość publikacji, zamieszczone i opatrzone krótkimi komentarzami teksty - zawierające fundamentalne dla dyscypliny i reprezentatywne dla środowiska międzynarodowego - prace najwybitniejszych teoretyków stosunków międzynarodowych. To kwintesencja dorobku nauki światowej ilustrująca nurty i trendy dominujące w naukach o stosunkach międzynarodowych, nie zawsze z różnych powodów dostępne zwłaszcza dla młodych badaczy. Powód drugi to docenienie ogromu prac, jakie należało wykonać, aby ta antologia mogła ujrzeć światło dzienne. Tę ocenę ułatwia mi fakt, iż nie byłam recenzentką tomu. Wieść niesie, że prace nad tomem drugim są podjęte.

Nie sposób wymienić wskazanych w Autoreferacie w . p. II „innych (nie wchodzących w skład publikacji wskazanych przez Habilitantkę jako „wybitne dla dyscypliny prace”). Nie one też są w procesie ewaluacji dorobku naukowego najważniejsze. Nie mniej jednak ich ilościowy wymiar -150 tekstów jak współpracą z Autorami z Polski i całego świata poszerza pole percepcji badaczki jaką jest dr Hanna Schreiber, jej aktywność naukową, dociekliwość i ciekawość jaka powinna cechować badacza. To co stanowi o wartości większości tekstów autorstwa Habilitantki to panoramiczną perspektywę jaką przyjęła gromadząc problemy badawcze związane z kulturą i jej miejscem w dość bogatym diapazone dorobku polskich autorów politologów i przedstawicieli dyscypliny z którą jest utożsamiana. Pozwala ona na uogólnienie co do wiodącego lub dominującego w nim nurtu badawczego. Jest nim niewątpliwie kultura, fenomen widziany z perspektywy zmian w systemie międzynarodowym, środowisku międzynarodowym, percepcji zmian w postrzeganiu tożsamości zbiorowości, grup społecznych czy mikrostruktur przybierających różnorodne kształty i formy w różnych fazach ich rozwoju.

Obecność naukowa i duża mobilność Habilitantki jest także widoczna w naukowych czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym i krajowym. W grupie czasopiśmie otwartych i adresowanych do krajowych i zagranicznych autorów wyróżnia się „Santander Art. and Culture

Law Review”- czasopismo wydawane Centrum Prawa Ochrony Dóbr Kultury UNESCO Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Habilitantka pisze w nich o ważnych w polu zainteresowań problemach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, jego materialnego i niematerialnego wymiaru.

Od 2014 roku od kiedy pojawiają się pierwsze teksty współautorskie dr H. Schreiber 6 z nich (publikowanych w j. angielskim) dotyczy kwestii omówionych w recenzji a związanych z wyzwaniem jakie dla Habilitantki wypełniają pole zainteresowań, głównie dziedzictwa kulturowego niematerialnego, potrzebie współpracy w zakresie „przełamania” uprzedzeń i potrzebie wzmacniania współpracy różnych środowisk dla których dorobek przeszłości, owe dziedzictwo kulturowe jest wartością której zabezpieczenie wymaga międzynarodowego współdziałania, synergii o której pisze. Znaczącą część publikacji z obszaru spoza wskazanego cyklu badań zajmują publikacje o nieco przyczynkarskim charakterze, w które jak pisze w Autoreferacie angażowała się osobiście. Są to teksty dotyczące Konwencji UNESCO z 2003 r. ale także udział w warsztatach związanych z badaniem kultury w różnych lokalnych i międzynarodowych środowiskach. (7 pozycji). Wiele z nich to wartościowe teksty wskazujące na szczególną „wrażliwość” narracyjną Autorki na problem świadomości kulturowej (lub jej braku), różnorodności kulturowej i zjawiska jej instrumentalizacji polityce, w takich obszarach jak bezpieczeństwo, religia i związany z tym obszarem „zwrotem kulturowym”, kultura ludowa i inne. Tytułem przykładu wskazać można artykuł *Folklor lub dziedzictwo: kłopoty z pojęciami=kłopoty z praktyką* [w: *Kultura ludowa. Teorie, praktyki, polityki*, B. Fatyga, R. Michalski,(red.), Warszawa 2014]; *Szopkarstwo krakowskie - pierwszy polski na liście dziedzictwa niematerialnego UNESCO* [w: „*Twórczość Ludowa*”, R. XXXIII, nr 3-4].

Konferencje (krajowe i międzynarodowe),, pobyty badawcze za granicą, granty naukowe, oraz osiągnięcia dydaktyczne w uprawianej dyscyplinie naukowej, ekspercki dorobek, liczba cytowań

W przedziale czasowym poddanym ocenie dr Hanna Schreiber była w 10 ośrodkach zagranicznych w których problematyka bliska sercu i pasji naukowej stanowiła punkt dominujący. 6 pobyków było bezpośrednio związanych z posiedzeniami statutowymi organów Konwencji UNESCO z 2003 roku. Była to także szansa i okazja przeprowadzenia wykładów i seminariów w ośrodkach akademickich w Hiszpanii, Norwegii, Chinach. O ogromnej mobilności i aktywności naukowej świadczy uczestnictwo w 47 konferencjach i seminariach

naukowych, w tym 23 z nich to wyjazdy międzynarodowe. W większości z nich Habilitantka brała aktywny udział, prezentując dorobek, moderatorka prac zespołowych, członkini zespołów opracowujących projekty badawcze pozostających w bezpośrednim związku z prowadzonymi własnymi badaniami. To atut i szansa na wymianę doświadczeń, poglądów i wyników będących nierzadko motywem przewodnim konferencji.

W katalogu projektów badawczych Habilitantka wymienia 5 projektów krajowych finansowanych w ramach grantów indywidualnych oraz 6 realizowanych w zespołach naukowych krajowych i międzynarodowych. 3 granty zostały sfinansowane ze środków zagranicznych. W latach 2015-2018 uczestniczyła w grantie międzynarodowym HEURIGCHT – *Prawo do dziedzictwa kulturowego w UNII Europejskiej /HEURIGHT*. Zwieńczeniem grantu jest monografia zbiorowa *Cultural Heritage in the EU: A Critical Inquiry*. A. Jakubowski, F. Fiorentini, K. Hausler (eds.), Brill 2019. W okresie 2016-2018 uczestniczyła w międzynarodowym grantie (jako wykonawca- podkreśla) OSMOSE celem którego było stworzenie sieci naukowców z różnych międzynarodowych środowisk dla których Konwencja UNESCO z 2003 i implementacja jej treści stanowiła pole badawcze. W zapowiedziach jest przygotowywana publikacja oraz raport przedstawiający efekty prowadzonych badań. Aktualnie dr H, Schreiber jest członkiem zespołu aplikacji grantowej złożonej w 2019 r. w ramach Horizon 2020 programme. Jego tytuł *Collaborative approaches to cultural heritage for social cohesion, ID: DT-TRANSFORMATIONS 11-2019*).

W dorobku nie brak także ekspekckich tekstów, co nie dziwi ze względu na nośność problematyki, sposób w jaki bada i prezentuje efekty swoich badań, ich swoistą atrakcyjność poznawczą tematyki - niezwykle ważną i nie zawsze docenianą - zglobalizowanym świecie - na co zwraca uwagę w Autoreferacie. Habilitantka swoją wiedzę i niezwykłą aktywność w środowisku naukowym, wykorzystuje jako ekspertka. W dorobku w tej przestrzeni ma 3 ekspertyzy poruszające problemy związane z ochroną prawa krajowego i międzynarodowego dotyczącego głównie niematerialnego dziedzictwa kulturowego; 2 dotyczą rozwiązań krajowych 1 na zapotrzebowanie UNESCO, jako niezależny ekspert w spotkaniach poświęconych działaniom na rzecz ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Aktywność międzynarodowa i krajowa dr H. Schreiber została dostrzeżona i doceniona przez władze Uczelni jak i Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W tym ostatnim jest wiceprzewodnicząca Rady ds. niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Ostatnim segmentem aktywności akademickiej Habilitantki jest dydaktyka.

Znaczące miejsce w ocenie sylwetki badaczki i nauczyciela akademickiego zajmuje aktywność dydaktyczna. Jako adiunkt na Wydziale Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego od 2014 roku prowadził zajęcia z problematyki wynikającej z Jej zainteresowań, prowadzonych badań naukowych i programu studiów. Oferta dydaktyczna jest adresowana do studentów studiów I i II stopnia, (dziennych i zaocznych), słuchaczy studiów doktoranckich i podyplomowych. W układzie problemowych jest to 7 przedmiotów w których kultura i problemy związane z jej rozumieniem, uwarunkowaniami społeczno-cywilizacyjnymi, antropologicznymi aspektami w poznawaniu fenomenu kulturowego, kultury historią sztuki, funkcją w stosunkach międzynarodowych. Panorama zajęć bardzo obszerna. Dr Schreiber prowadzi także zajęcia w języku angielskim. Ma w swoim dorobku promotorstwo pomocnicze w 2 pracach doktorskich (w języku polskim i angielskim).

Aktywność dr Habilitantki jest dostrzegana i doceniana w krajowych i międzynarodowych towarzystwach naukowych. Jest członkiem 7 naukowych organizacji pozarządowych; m. in znanych i cenionych organizacji pozarządowych jak Association of Critical Heritage Studies, European Society of International Law, European International Studies Association oraz 3 towarzystw naukowych jak PTNP, PTSM, Polska Grupa International Law Association, Stowarzyszenie Ludów Twórczych, Fundacja Obserwatorium Żywej Kultury.

Aktywnie uczestniczy w popularyzacji nauki w mediach, spotkaniach dyskusyjnych. Jest otwarta na naukowy dyskurs. Za aktywność na rzecz Uczelni i dla Uczelni był wielokrotnie nagradzany przez władze Uczelni.

Nie podano liczby cytowani z Bazy WoS oraz Indeksu Hirsha.

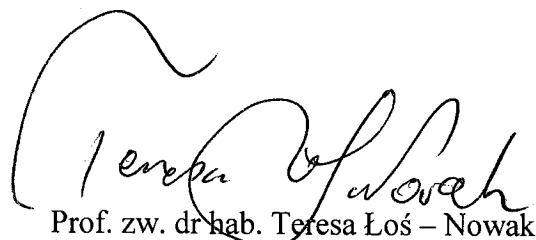
Konkluzja:

Oceniając wartość dorobku naukowego doktor Hanny Schreiber stwierdzam, iż wypełnia on przesłanki zawarte w art. 16. ust.1. Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. w związku z art. 33 ust. 2 Ustawy z d. 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Oceniam zatem przedłożony dorobek naukowy, w szczególności ten zawarty we wskazanym w Wykazie cyklu 13 publikacji naukowych, jako osiągnięcie naukowe albo artystyczne stanowiące „znaczný wkład w rozwój określonej dyscypliny”.

Decydującymi w tej ocenie są nie tylko ważność podejmowanych zagadnień ale przede wszystkim potencjał nowatorskiego podejścia do prezentacji i wyjaśniania podnoszonych w dorobku kwestii, wkład w rozwój badań teorii w nauce o polityce i nauki o stosunkach międzynarodową, poprawność metodologiczną prowadzonych badań, wysoki poziom prezentacji materiału naukowego oraz prowokacyjnie brzmiące w wielu tekstach przemyślenia odnośnie autonomiczności nauki o stosunkach międzynarodowych. Pozytywnie oceniam także aktywność naukową Habilitantki w środowisku akademickim na poziomie krajowym i międzynarodowym.

Uwzględniając powyższe wniosuję o dopuszczenie dr Hanny Schreiber do dalszych etapów procedury habilitacyjnej.

Wrocław, lipiec 2020

Prof. zw. dr hab. Teresa Łoś – Nowak